



**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВІДКРИТІ ДАНІ І ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ДОСЛІДНИКА»

Галузь знань	А «Освіта»
Спеціальність	А1 «Освітні науки»
Освітня програма	Педагогіка вищої школи
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	вибірковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 / 120
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 8 год.
	Практичні – 8 год.
	Самостійна робота – 104 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Карташова Любов Андріївна, доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	lkartashova@uem.edu.ua +380(67)-3881424
Сторінка курсу на платформі Teams	Доступ надається в індивідуальному порядку

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування в здобувачів освіти здатності автономно й відповідально працювати з відкритими даними, опановувати сучасні цифрові платформи та інструменти для збирання, обробки, аналізу, візуалізації й поширення результатів наукових досліджень в екосистемі відкритої науки.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

1. Поглибити розуміння концепцій відкритих даних, відкритої науки та FAIR-принципів у контексті сучасних наукових комунікацій і дослідницької інфраструктури.

2. Розвинути вміння критично оцінювати якість, надійність і репрезентативність відкритих даних та інтегрувати їх у власні емпіричні дослідження й методологічні підходи.

3. Навчити ефективно використовувати цифрові платформи дослідника (репозиторії даних, наукометричні системи, платформи для колаборації, візуалізації та аналізу) для підвищення видимості, відкритості та впливу наукових результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- концепції відкритих даних, відкритої науки та FAIR принципи, їх значення для наукових комунікацій та управління дослідницькими даними;
- основні типи й джерела відкритих даних (національні та міжнародні портали, репозиторії, відкриті реєстри) та їхні можливості для наукових досліджень;
- засади управління дослідницькими даними, структуру та призначення плану управління даними (Data Management Plan);
- функціонал цифрових платформ дослідника (репозиторії даних, наукометричні системи, інструменти колаборації, аналізу й візуалізації) для підвищення видимості та впливу наукових результатів;
- етичні, правові й ліцензійні засади роботи з даними (авторське право, відкриті ліцензії, захист персональних даних, вимоги грантодавців і інституційної політики).

уміти:

- знаходити, відбирати та критично оцінювати якість, надійність і репрезентативність відкритих даних для вирішення дослідницьких завдань на магістерському рівні;
- інтегрувати відкриті дані у власні емпіричні дослідження, узгоджуючи їх із обраною методологією та забезпечуючи відтворюваність результатів;
- ефективно використовувати цифрові платформи дослідника (репозиторії, профілі дослідника, сервіси аналізу та візуалізації, колаборативні інструменти) для публікації, поширення й промоції результатів досліджень;
- ухвалювати обґрунтовані етичні та правові рішення щодо анонімізації, ліцензування, рівня відкритості даних і дотримання вимог національного та міжнародного регулювання.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні soft skills:

- *критичне мислення та аналітичність*: уміння ставити запитання до даних, бачити обмеження й ризику інтерпретації;
- *командна робота й колаборація в цифровому середовищі*: спільні дослідницькі проекти, використання онлайн-платформ для співпраці;
- *комунікація результатів досліджень для різних аудиторій*: наукова спільнота, стейкхолдери з опорою на дані й візуалізації;
- *цифрова та дата-грамотність* як основа відповідального прийняття рішень, аргументації та участі у відкритій науці;
- *самоорганізація й відповідальність* у виконанні дослідницьких завдань: планування етапів роботи з даними, дотримання дедлайнів, етичних вимог і стандартів якості.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Відкрита наука, відкриті дані та FAIR-принципи.

Тема 2. Життєвий цикл дослідницьких даних і управління даними.

Тема 3. Репозиторії, відкриті дані та цифрові платформи дослідника.

Тема 4. Етичні, правові аспекти та комунікація результатів у середовищі відкритої науки.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Відкриті наукові практики : навч. посіб. / за заг. ред. П. Жежничка, О. Березка. Житомир : Бук-Друк, 2024. 400 с. URL: <https://zenodo.org/records/14641435>
2. Відкрита наука. Вступний посібник / ред. А. Володко, З. Вьорогурська. Варшава ; Прага, 2023. 73 с. URL: <https://zenodo.org/records/10370739>
3. Відкриті дані для міст. Практичний аспект : посібник / А. Савчук, Р. Величко. Київ : Дані міст, 2019. 68 с. URL: <https://surl.li/ncivpx>

Допоміжні:

1. Цикл управління дослідницькими даними : електрон. посіб. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2025. URL: <https://surl.li/semcty>
2. Відкриті наукові практики : навчальний посібник. This handbook is the output of the OPTIMA project (Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia) Programme: Erasmus+ Key Action: Cooperation for innovation and the exchange of good practices Action Type: Capacity building in higher education Project Reference: 618940-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP
3. Матеріали тренінгу по роботі з відкритими даними [Електронний ресурс]. Єдиний державний вебпортал відкритих даних Data.gov.ua. 2021. URL: <https://surl.li/epruim>

4. Навчальні презентації. Як реально працює відкрита наука: поширюємо препринти, програмний код та вихідні дані [How open science really works: sharing preprints, programme code and raw data]. DOI:10.13140/RG.2.2.10231.84647

5. Князева, І. А. Відкрита наука сьогодні: виклики та перспективи (Open science today: challenges and prospects) [Електронний ресурс] / І. А. Князева, ін. 2024. URL: <https://surl.li/zdsrly>

Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://dnpb.gov.ua>

2. Електронна бібліотека НАПН України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://lib.iitta.gov.ua>

3. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

5. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: www.mon.gov.ua

6. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua>